

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**

DOM
2017-01-19
Meddelad i Göteborg

Mål nr
10526-16

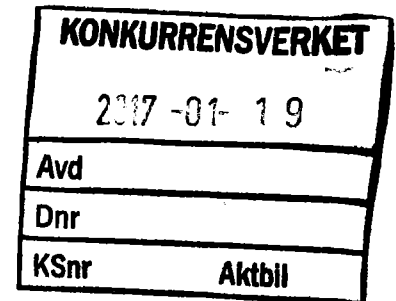
Avd. 2

SÖKANDE

HL Dataanalys AB, 556242-3821
Box 10112
121 28 Stockholm

Ombud:

Advokat Ulf Hökeberg
Advokatfirman Fylgia KB
Box 55555
102 04 Stockholm

MOTPART

Göteborgs Stads Upphandlings Aktiebolag, 556070-5054
Box 1111
405 23 Göteborg

Ombud:

Upphandlingsjurist Charlotta Ståhlberg och bolagsjurist Fredrik Rogö
Göteborgs Stads Upphandlings Aktiebolag
Box 1111
405 23 Göteborg

SAKEN

Överprövning av upphandling enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, förkortad LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

Dok.Id 448920

Postadress Box 53197 400 15 Göteborg	Besöksadress Sten Sturegatan 14	Telefon 031 - 732 70 00 E-post: forvaltningsrattenigoteborg@dom.se www.forvaltningsrattenigoteborg.domstol.se	Telefax 031 - 711 78 59	Expeditionstid måndag–fredag 08:00-16:00
---	---	--	-----------------------------------	---

BAKGRUND

Göteborgs Stads Upphandlings AB (nedan Upphandlingsbolaget) genomförde en upphandling av boende med bostöd, dnr 461/15. Upphandlingen var uppdelad i fyra delområden; jour-/akutboende, stöd-/habiliteringsboende, träningslägenhet och referenslägenhet. Upphandlingsbolaget har den 26 september 2016, efter meddelat tilldelningsbeslut, avbrutit upphandlingen såvitt avser samtliga delområden utom referenslägenhet. Som skäl för beslutet har i huvudsak angetts följande. I upphandlingen har angetts att det inte krävs tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg (nedan IVO) då det stöd som ska erbjudas inte har betydande vårdinslag. För verksamheter som tar emot personer i åldersgruppen 18-20 år är detta dock inte korrekt. För sådan verksamhet krävs tillstånd för stödboende. Detta kan inte korrigeras inom ramen för upphandlingen utan upphandlingen måste avbrytas i de ovan nämnda delarna.

YRKANDEN M.M.

HL Dataanalys AB yrkar att förvaltningsrätten upphäver beslutet att avbryta upphandlingen såvitt gäller delområdena jour-/akutboende och stöd-/habiliteringsboende. Bolaget anför i huvudsak följande. Det är den upphandlande myndigheten som har att visa sakligt godtagbara skäl för att avbryta upphandlingen. Ett beslut om att avbryta en upphandling ska ogiltigförklaras om beslutet innebär åsidosättande av unionsrätten på området för offentlig upphandling (se EU-domstolens dom i mål C-92/00, punkterna 42, 47 och 54-55). I det aktuella fallet saknas sakliga skäl för att avbryta upphandlingen, särskilt med beaktande av de grundläggande principerna om likabehandling, proportionalitet och transparens.

Det kan inledningsvis noteras att Upphandlingsbolaget redan från upphandlingens början får anses ha haft kännedom om den aktuella ändringen i socialtjänstlagen (2001:453) eftersom reglerna om stödboende trädde i kraft den 1 januari 2016. Vidare är det inte klarlagt att verksamheten är tillståndspliktig. Det kan noteras att den anbudsgivare som har framfört synpunkter i detta avseende har ett eget intresse av ett beslut om avbrytande bl.a. eftersom ett krav på tillstånd skulle medföra att bolaget kan vidhålla sin höga prisnivå på grund av sämre konkurrens. Det är dessutom först i placeringssituationen som behovet av tillstånd ska avgöras. En sådan bedömning behöver inte göras redan i detta skede.

Såvitt kan förstås av beslutet att avbryta upphandlingen är det eftersträfvade syftet med åtgärden att kunna ordna tillståndspliktigt boende för ungdomar i åldern 18-20 år, utöver icke tillståndspliktigt boende för personer över 20 år. Detta syfte kan dock tillgodoses inom ramen för tilldelat ramavtal. HL Dataanalys AB har sedan cirka 15 år tillbaka bedrivit verksamhet inom vård och omsorg med boende och har bl.a. haft avtal med Upphandlingsbolaget/Göteborgs Stad. Behovet av boende för ungdomar i åldern 18-20 år utgör erfarenhetsmässigt en ytterst liten del av det totala behovet. Med hänsyn till att det är kommunens ansvar enligt socialtjänstlagen att se till att det finns tillgång till stödboende, ramavtalet endast utgör ett komplement till den i egen regi bedrivna verksamheten samt det redan verkar finnas gällande avtal för verksamhet som berör ramavtalets områden framstår ett avbrytande som direkt onödigt. Det kan även noteras att upphandlande myndighet inte har någon uppfattning av om det överhuvudtaget finns behov av leverantörer med tillstånd för stödboende. Avbrytandet framstår även av denna anledning som onödigt och felaktigt. Av 7 kap. 1 § socialtjänstlagen framgår dessutom att tillstånd från IVO inte krävs om kommunen genom avtal enligt 2 kap. 5 § samma lag har överlämnat till enskild att driva verksamheten. Vid sådant förhållande ska kommunen istället anmäla verksamheten till IVO. Ett ramavtal utgör ett avtal enligt 2 kap. 5 § socialtjänstlagen, det är följaktligen

tillräckligt med en anmälan till IVO. Mot denna bakgrund kan det ifrågasättas om kravet på tillstånd utgör en sådan lämplig åtgärd som krävs enligt proportionalitetsprincipen.

Eftersom det finns mindre ingripande alternativ kan ett beslut om att avbryta upphandlingen inte heller anses vara en nödvändig åtgärd för att uppnå det eftersträvade syftet. Ett alternativ är att ungdomar i åldern 18-20 år placeras i stödboenden som Göteborgs Stad redan har tillgång till. Ett annat alternativ är att Göteborgs Stad anmäler några av ramavtalsleverantörernas verksamhet till IVO. Ett tredje alternativ är att avvakta till dess några av ramavtalsleverantörerna får tillstånd från IVO. Av uppgifter från IVO har redan två leverantörer ansökt om tillstånd. Av ramavtalsvillkoren framgår även att beställaren i varje i enskilt fall avgör vilket bostöd och boende som är lämpligt för den enskilde, vilket skulle förhindra att en ungdom i åldern 18-20 år placeras i ett boende som varken har anmälts eller har ett eget tillstånd. Ett fjärde alternativ är att genomföra en separat upphandling av stödboende för barn- och unga i åldern 16-20 år, vilket har fördelen att detta även ger tillgång till stödboende för personer i åldern 16-17 år.

Upphandlingsbolagets resonemang om att det kan finnas anbudsgivare som har avstått från att lämna anbud på grund av avsaknaden av krav på tillstånd är svårförståeligt och motbevisas av att Steget Vidare AB har lämnat anbud och fått det utvärderat.

Den negativa effekten av att avbryta upphandlingen är slutligen oproportionerlig och överdriven jämfört med det eftersträvade syftet. Utöver vad som tidigare anförts kan konstateras att beslutet drabbar de 19 anbudsgivare som har tilldelats ramavtal och har lagt ned ett omfattande arbete för att lämna kompletta, väl avvägda och konkurrenskraftiga anbud. Upphandlingsbolaget har genom tilldelningsbeslutet offentliggjort anbudspriserna, vilket har betydande negativa återverkningar för dessa anbudsgivare i en ny upphandling. Genom avbrytandebeslutet fråntas

bolaget möjligheten att leverera tjänster till Göteborgs Stad. Bolaget lider därför skada.

Upphandlingsbolaget anser att ansökan ska avslås och anför i huvudsak följande. Upphandlingsbolaget har inledningsvis gjort bedömningen att verksamheten som upphandlingen omfattar inte är tillståndspliktig. Vid kontakt med IVO har myndigheten meddelat att boenden för personer mellan 16-20 år som innehåller någon form av individanpassat stöd är tillståndspliktiga, men att IVO inte kan uttala sig avseende om en verksamhet är tillståndspliktig förrän en eventuell tillsyn görs. Upphandlingsbolaget har därför gjort en egen bedömning för att inte orsaka potentiella problem för de upphandlade leverantörerna. Tre av de delområden som upphandlingen omfattar har därvid bedömts innefatta ett individuellt stöd till de boende, vilket framgår av de specifika avsnitten som beskriver de olika boendena. Verksamheten har därför bedömts vara tillståndspliktig vid placeringar av personer i åldern 16-20 år.

Göteborgs Stad vill att de leverantörer som utför tillståndspliktig verksamhet har ett eget tillstånd från IVO. Upphandlingsbolaget överlämnar inte heller någon verksamhet till leverantörerna genom ingående av ramavtal, detta görs först i samband med placeringar. För det fall tillståndspliktig verksamhet upphandlas utan krav på tillstånd måste den upphandlande myndigheten på annat sätt säkerställa att de insatser som leverantörerna kommer att utföra uppfyller de krav som ställs i socialtjänstlagen. Detta har inte gjorts i den grad som hade krävts i aktuell upphandling eftersom utgångspunkten var att det inte rörde sig om tillståndspliktig verksamhet.

Det kan vidare noteras att Upphandlingsbolaget inte styr över var avtalsanvändarna gör sina placeringar. Det kan därför inte garanteras att personer under 21 år inte skulle placeras hos leverantörer som saknar

tillstånd. Ett sådant agerande skulle dessutom innebära att ramavtalets omfattning ändrades konkludent, vilket inte är i enlighet med bestämmelserna i ramavtalet eller den praxis som finns avseende förändrade avtal. Obligatoriska krav, som vilken åldersgrupp som ska kunna placeras och innehav av tillstånd, kan inte ändras efter att en upphandling är annonserad. Det går inte heller på förhand att veta hur stor del av ramavtalets omfattning som kommer att utgöras av personer i åldern 18- 20 år. Det kan dessutom finnas presumtiva anbudsgivare som har avstått från att lämna anbud för att de har gjort bedömningen att det rör sig om tillståndspliktig verksamhet som de saknar tillstånd för. För det fall de ändrade villkoren hade funnits med från början i upphandlingen hade det varit möjligt att andra anbudsgivare lämnat anbud och andra anbud hade antagits. Det hade därför rört sig om otillåtna väsentliga förändringar.

Om en upphandlande myndighet kommer fram till att underlaget inte är i enlighet med gällande lagstiftning och att en ändring inte skulle vara tillåten måste upphandlingen kunna avbrytas. I annat fall skulle den upphandlande myndigheten och antagna anbudsgivare ingå avtal om utförande i strid med gällande regelverk. Det har sammanfattningsvis funnits sakliga skäl för att avbryta upphandlingen, beslutet har inte varit godtyckligt och Upphandlingsbolaget har följt såväl de grundläggande reglerna i fördraget som de upphandlingsrättsliga principerna. Den möjliga negativa inverkan beslutet att avbryta upphandlingen kan få väger inte tungt eftersom anbudsgivarna kommer att få möjlighet att lämna nya anbud i en ny upphandling.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Lagen (2007:1091) om offentlig upphandling har upphävts och ersatts av lag (2016:1145) om offentlig upphandling. Enligt övergångsbestämmelserna gäller den upphävda lagen dock för sådan upphandling som påbörjats före ikraftträdandet.

Upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas (1 kap. 9 § LOU).

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts (16 kap. 6 § första stycket LOU).

Kommunen får sluta avtal med någon annan om att utföra kommunens uppgifter inom socialtjänsten. Genom ett sådant avtal får en kommun tillhandahålla tjänster åt en annan kommun. Uppgifter som innefattar myndighetsutövning får dock inte med stöd av denna bestämmelse överlämnas till andra juridiska personer eller en enskild individ (2 kap. 5 § socialtjänstlagen).

Ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ får inte utan tillstånd av Inspektionen för vård och omsorg yrkesmässigt bedriva verksamhet i form av

1. stödboende eller hem för vård eller boende enligt 6 kap.,

2. boenden som motsvarar dem som avses i 5 kap. 5 § andra stycket eller 5 kap. 7 § tredje stycket,
3. hem för viss annan heldygnsvård,
4. hem eller öppen verksamhet för vård under en begränsad del av dygnet, oavsett var verksamheten bedrivs.

Tillstånd behövs inte för verksamhet som kommunen genom avtal enligt 2 kap. 5 § har överlämnat till en enskild att utföra.

Kommun och landsting som driver verksamhet som avses i första stycket, samt kommun som genom avtal enligt 2 kap. 5 § har överlämnat till enskild att driva sådan verksamhet, ska anmäla denna verksamhet till Inspektionen för vård och omsorg innan verksamheten påbörjas (7 kap. 1 § socialtjänstlagen).

Med ett stödboende avses en verksamhet inom socialtjänsten som tar emot enskilda i åldern 16–20 år i ett eget boende med individanpassat stöd. Om en sådan verksamhet drivs av ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ krävs dessutom att verksamheten bedrivs yrkesmässigt (3 kap. 1 a § socialtjänstförordningen [2001:937]).

Förvaltningsrättens bedömning

Grundläggande förutsättningar för att avbryta en upphandling

LOU innehåller ingen uttrycklig reglering av frågan om när en myndighet har rätt att avbryta en upphandling. Av praxis framgår att rätten att avbryta en upphandling inte är begränsad till undantagssituationer eller då det finns tungt vägande skäl. Ett sådant beslut måste dock vila på sakligt godtagbara skäl, får inte vara godtyckligt och måste följa gemenskapsrättsliga regler (jfr bl.a. EU-domstolens domar i mål C-27/98 och C-92/00, RÅ 2009 ref. 43 och Kammarrätten i Göteborgs dom den 15 maj 2015 i mål nr 787-15).

EU-domstolen har uttalat att sakliga skäl kan bestå i att den upphandlande myndigheten, efter att ha bedömt och jämfört anbudet, inser att den med hänsyn till innehållet i anbudsinfordran, på grund av fel som den begått vid dess förhandsbedömning, inte har möjlighet att välja det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet (jfr EU-domstolens dom i mål C-244/02). Brister i förfrågningsunderlagets utformning har även i flera kammarrättsavgöranden bedömts utgöra ett sakligt godtagbart skäl för att avbryta en upphandling (jfr bl.a. Kammarrätten i Sundsvalls domar den 19 november 2015 i mål nr 1984-15 respektive den 6 mars 2012 i mål nr 93-12).

Är beslutet att avbryta upphandlingen en lämplig och effektiv åtgärd?

Upphandlingsbolaget har avbrutit upphandlingen på grund av bedömningen att den upphandlade verksamheten är tillståndspliktig. Den första frågan att ta ställning till i målet är därför om det rör sig om tillståndspliktig verksamhet.

Stödboende definieras i 3 kap. 1 a § socialtjänstförordningen som en verksamhet inom socialtjänsten som tar emot enskilda i åldern 16–20 år i ett eget boende med individanpassat stöd. Förfrågningsunderlagets beskrivning av jour-/akutboende och stöd-/habiliteringsboende ger enligt förvaltningsrättens mening stöd för bedömningen att det rör sig om upphandling av eget boende med individanpassat stöd. Den upphandlade verksamheten kan därför definieras som stödboende i den mån personer i åldern 16-20 år placeras där och omfattas följaktligen av kravet på tillstånd eller anmälan enligt 7 kap. 1 § socialtjänstlagen.

Nästa fråga i målet är vilken betydelse det får att verksamheten omfattas av ett upphandlat ramavtal. Det har inte närmare definierats i socialtjänstlagen vad som menas med verksamhet som kommunen genom avtal enligt 2 kap. 5 § socialtjänstlagen har överlämnat till en enskild att utföra. Ordalydelsen i 2 kap. 5 § socialtjänstlagen kan möjligen ge intryck av att ett avtal generellt

medför att det är tillräckligt med en anmälan till IVO. Denna tolkning av bestämmelsen är dock svårförenlig med att det, enligt 7 kap. 1 § socialtjänstlagen, generellt krävs tillstånd för verksamhet som förutsätter avtal vid placering. Bestämmelsen får istället tolkas som att det är upp till en kommun att välja om den ska träffa ett avtal som medför att verksamhet överlämnas i detta avseende eller om kommunen istället ska kräva att den enskilde har tillstånd för att driva verksamheten. Åtgärden att avbryta upphandlingen för att lägga till ett villkor om tillstånd får mot denna bakgrund anses vara lämplig och effektiv för att uppnå det eftersträvade syftet.

Hade syftet kunnat uppnås med en mindre ingripande åtgärd?

HL Dataanalys AB har gjort gällande att behovet kunde ha tillgodosetts utan förändringar i förfrågningsunderlaget, bl.a. genom att ungdomar i åldern 18-20 år placeras i stödboenden som Göteborgs Stad redan har tillgång till eller att en separat upphandling görs i denna del. Detta skulle dock i praktiken innebära en förändring av målgruppen. Alternativet att avvakta till dess att några av leverantörerna får tillstånd från IVO skulle även det i praktiken innebära ett förändrat krav för att bli aktuell för placeringar av en del av personerna i målgruppen. HL Dataanalys AB har även lyft fram möjligheten att anmäla några av leverantörernas verksamheter till IVO istället för att kräva tillstånd. Enligt Upphandlingsbolaget har förfrågningsunderlaget inte utformats på ett sådant sätt att nödvändiga krav har ställts för att säkerställa att de insatser som leverantörerna kommer att utföra uppfyller de krav som ställs i socialtjänstlagen. Det har mot denna bakgrund inte heller framkommit att denna lösning har varit möjlig utan förändringar i förfrågningsunderlaget.

Vad gäller förändringar i förfrågningsunderlaget kan noteras att en upphandlande myndighet i regel inte får tillföra andra krav än de som finns angivna i förfrågningsunderlaget eftersom det då finns risk för att

förutsättningarna för upphandlingen ändras i strid med likabehandlingsprincipen och transparensprincipen. Vid bedömningen av om en ändring ska anses utgöra en väsentlig förändring får en samlad prövning göras av hur åtgärden påverkar upphandlingen. Av intresse vid denna prövning är bl.a. orsakerna till ändringen, ändringens omfattning och betydelse, vid vilken tidpunkt under upphandlingen ändringen vidtogs och om några åtgärder har företagits för att motverka eventuella negativa konsekvenser av ändringen (jfr Kammarrätten i Göteborgs dom den 16 februari 2016 i mål nr 3362-15).

Vad gäller frågan om målgrupp kan konstateras att det är oklart hur stor del av placeringarna som kommer att avse personer i åldern 18-20 år. Det går därför inte på förhand att dra slutsatsen att ändringen inte kan betraktas som en väsentlig förändring. Det kan enligt förvaltningsrättens mening inte heller uteslutas att det finns potentiella leverantörer utan tillstånd som har avstått från att lämna anbud på grund av att de, utifrån beskrivningarna, har gjort bedömningen att det krävs tillstånd. Beträffande frågan om det skulle ha varit möjligt att istället införa ett krav på tillstånd framstår det som uppenbart att en sådan förändring hade kunnat påverka anbudsgivarnas vilja och möjlighet att lämna anbud. HL Dataanalys AB har själv lyft fram att prisnivån kan påverkas av ett sådant krav eftersom konkurrensförhållandena förändras. Förvaltningsrätten anser sammanfattningsvis att Upphandlingsbolaget har haft fog för bedömningen att det skulle röra sig om otillåtna förändringar av förfrågningsunderlaget. Det har därför inte heller framkommit att det har funnits mindre ingripande alternativ.

Är den negativa effekten av åtgärden oproportionerlig?

HL Dataanalys AB har gjort gällande att beslutet att avbryta upphandlingen är oproportionerligt eftersom anbudsgivarna har lagt ned omfattande arbete på anbuden, anbudspriserna har offentliggjorts och anbudsgivarna har frantagits möjligheten att leverera de efterfrågade tjänsterna. Förvaltningsrätten ifrågasätter inte att beslutet har medfört negativa effekter för de

anbudsgivare som tilldelats kontrakt. De negativa effekterna är dock inte så omfattande att åtgärden kan anses vara oproportionerlig i förhållande till det eftersträvade syftet.

Vad som framkommit i målet visar inte heller att beslutet att avbryta upphandlingen har varit godtyckligt eller står i strid med andra gemenskapsrättsliga regler. Upphandlingsbolaget får mot denna bakgrund anses ha haft sakliga skäl för att avbryta upphandlingen i de aktuella delarna. Ansökan ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1 B LOU)

Ingela Larsson
Rådman

Föredragande i målet har varit föredragande juristen Kristin Palm.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.